

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15037
Tarih : 20.11.2025

36820

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ülke genelinde yaptığı pestisit denetimleri, doğrudan halk sağlığını, gıda güvenliğini ve halkın sağlıklı beslenme hakkını ilgilendirmektedir. Buna rağmen Bakanlık, 2022-2024 yılları arasında gerçekleştirdiği toplam 246 bin 946 pestisit denetiminin sonuçlarını kamuoyundan gizlemiş; söz konusu verilerin paylaşılmasının kamuya fayda sağlamayacağı yönünde savunma yapmıştır.

Ancak Ankara 5'inci İdare Mahkemesi, 28 Ekim 2025 tarihli kararıyla pestisit analiz sonuçlarının saklanması hukuka aykırı bulmuş; uygunsuzluk oranları, mevzuat limitlerini aşan ürünler ve alınan idari tedbirler gibi bilgilerin Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamındaki istisnalara girmediğini açıkça tespit etmiştir. Karara göre Bakanlık, bu verileri gecikmeksizin kamuoyuyla paylaşmak zorundadır.

Mahkemenin bu kararı, tarımsal üretimde kullanılan pestisitlerin toplum üzerindeki etkilerinin gizlenemeyeceğini, idarenin denetim süreçlerinde açık, şeffaf ve hesap verebilir olması gerektiğini bir kez daha ortaya koymuştur. Gıda güvenliği konusunda hiçbir bilginin kamu yararından üstün olmadığı gerçeği kabul edilmektedir. Türkiye'de sebze ve meyve tüketiminde pestisit maruziyetinin özellikle çocuklar üzerindeki etkileri bilimsel olarak ortaya konmuşken; denetim sonuçlarının kamuoyundan saklanması halk sağlığını doğrudan riske atmaktadır.

Greenpeace'in idari başvurusuyla başlayan süreç sonucunda verilen bu karar, Türkiye'de gıda güvenliği alanında kritik bir dönemeçtir. Bakanlığınızın karara uyup uymadığı, verileri hangi kapsamda açıklayacağı ve geçmiş döneme ilişkin olası ihlallerin nasıl değerlendirileceği kamuoyunun bilgi edinme hakkı açısından hayati önemdedir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Bakanlığınız, Ankara 5'inci İdare Mahkemesi'nin 28 Ekim 2025 tarihli kararını hangi tarihte tebliğ almıştır?
2. 2022–2024 arasında yapılan 246 bin 946 pestisit denetiminin sonuçları kamuoyuyla ne zaman ve hangi formatta paylaşılacaktır?
3. Denetimlerde mevzuat limitlerini aştığı tespit edilen ürünlerin yüzde oranı, ürün türlerine göre dağılımı ve hangi illerde yoğunlaştığı bilgileri nelerdir?
4. Bugüne kadar uygunsuzluk tespit edilen üreticiler ve firmalar hakkında hangi idari yaptırımlar uygulanmıştır? Uygulanan yaptırımların yıllara göre dağılımı nedir?
5. Pestisit kalıntıları nedeniyle toplatma, imha veya piyasaya arz yasağı uygulanan ürünler var mıdır? Varsa türleri ve miktarları nelerdir?
6. Ürünlerinde mevzuat limitlerinin üzerinde pestisit tespit edilmesine rağmen piyasaya arzına izin verilen üretici veya firmalar olmuş mudur? Olmuşsa bunlar hangileridir?
7. Mahkeme kararına rağmen verilerin açıklanmaması durumunda Bakanlık bünyesinde hangi sorumlular hakkında işlem yapılacaktır?
8. Pestisit denetimlerinde şeffaflık sağlanması için kamuoyuna düzenli olarak açıklanacak periyodik raporlamaya geçmeyi planlıyor musunuz? Planlanıyorsa hangi sıklıkla ve hangi veri setleri paylaşılacaktır? Planlanmıyorsa neden planlanmamaktadır?
9. Özellikle çocukların yüksek oranda tükettiği sebze-meyvelere yönelik ayrı bir kalıntı izleme programı yürütülmekte midir? Bu denetimlerin sonuçları da kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
10. Bakanlığınız, pestisit kullanımını azaltmaya yönelik politika değişiklikleri için çalışma yürütmekte midir? Varsa somut hedefler ve takvim nedir?
11. Geçtiğimiz yıllarda sıkça gündeme gelen gümrük kapılarından geri dönen ürünlerin akıbeti nedir? Bunların ne kadarı imha edilmiştir? Ne kadarı iç piyasaya sürülmüştür?
12. Özellikle badem ve antep fıstığı gibi ürünlerin geçtiğimiz yıllarda pestisit meselesiyle geri döndüğüne şahit olduk ve hemen ardından ülkede Dubai çikolatası üretimi patlaması oldu. Bu üretimlerin denetimleri hangi sıklıkla yapılmıştır?
13. Bakanlığınız tarafından benzeri bir üretim artışı öngörülmekte midir? Öngörülmekte ise hangi ürün kalemleri kullanılması beklenmektedir?